

Dr. Báthy Sándor
bathy.sandor@zmne.hu

ÚJ LEHETŐSÉGEK A TÖBBNEMZETI LOGISZTIKAI KÉPZÉSI PROGRAMBAN

Absztrakt

Jelentős elméleti és gyakorlati dilemma elé állította a MAGLITE magyar-brit logisztikai képzési program és gyakorlat az év első gyakorlatán a vezetőket és a gyakorlókat. Az Egyesült Királyságban, a Királyi Logisztikai Hadtest létrehozásával a képzést új alapokra fektették, ezáltal a 2010-es év több új szervezési sajátosságot is hozott a MAGLITE végrehajtási lehetőségeiben.

Kulcsszavak: logisztikai képzés, haderő

Az immár 15 éve megszakítás nélkül fejlődő magyar-brit logisztikai képzési program és gyakorlat - közismert nevén MAGLITE, teljes nevén St. Margaret Logistics Informational Training and Exercise - az év első gyakorlásán jelentős elméleti és gyakorlati dilemma elé állította a gyakorlat vezetését és a gyakorlókat.

A kialakult helyzet pontos megértéséhez néhány gondolat erejéig fel kell idéznem a gyakorlás eredetét, vállalásainkat és a gyakorlatok tárgyának, helyzetbeállításának, úgymond törzsfejlődését.

A kétoldalú program gondolata már 1996. év tavaszán felvetődött, amikor a brit védelmi attasé egy ilyen programra irányuló javaslattal kereste meg a Magyar Honvédség Parancsnokságát a Honvédelmi Minisztériumon keresztül. A megkeresés alapjául egyrészt a Magyar Köztársaság Honvédelmi Minisztériuma, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága Védelmi Minisztériuma közös, a védelmi együttműködésről szóló Egyetértési Memoranduma szolgált. Az egyesség értelmében a felek megerősítették elkötelezettségüket a védelmi együttműködés és kapcsolatok terén, többek között egy, a jövőbeni együttműködésre vonatkozó lehetőség feltárására a logisztika területén.

Másrészről az Egyesült Királyságban, a Királyi Logisztikai Hadtest létrehozásával a képzést új alapokra fektették, és indították, míg a logisztikai tisztképzés tanfolyamrendszerű megvalósítását, melynek döntő pillére órnagyi tanfolyam keretében megtanítani a hallgatókat a hadászati és hadműveleti logisztikai biztosítás elméletére, módszereire és azok alkalmazására, kiemelten a békeműveletek végrehajtásában. A tanfolyam végén a hallgatók vizsgát tesznek és záró gyakorlat keretében adnak számot elméleti ismereteik megalapozottságáról.

Fontos körülmény volt, hogy az IFOR erők Magyar Köztársaság területén történő átvonulásának biztosításában, illetve az IFOR feladatban történő részvételben jelentős szerepet játszott a Magyar Honvédség, amelynek nemzetközi visszhangja pozitívan ítélte meg tevékenységünket.

Mindezek alapján az együttműködésre vonatkozó javaslat, a kétoldalú program abban állt, hogy a brit tisztek a részükre meghatározott feladat alapján logisztikai felderítést hajtsanak végre, és tervet készítsenek egy brit béketeremtő hadosztály Magyar Köztársaság területére történő telepítésére, rövid időtartamú kiképzésére, felkészítésére, egy harmadik (alkalmazási) ország területére történő áttelepítésére, a feladat végrehajtása utáni kivonásukra és honi (UK) területre visszatelepítésükre.

A résztvevő magyar tisztek a fogadó nemzet összekötő tisztjei szerepkörében tevékenykednek, gyakorolják, továbbfejlesztik megszerzett angol nyelvi ismereteiket, illetve megismerkednek a NATO-ban alkalmazott logisztikai tervezési folyamatokkal. Magyar oldalról a felajánlott együttműködési program elfogadásra került, és a szervezési, előkészítési, valamint végrehajtási teendők a Magyar Honvédség Anyagi Technikai Főcsoportfőnökség feladatává váltak.

A gyakorlat parlamenti jóváhagyásának hiányában döntött úgy a tárca vezetése, hogy tanintézetek közötti képzési program keretében teljesíti az együttműködési vállalását. A Nemzetvédelmi Egyetem Vezetés- és Szervezéstudományi Kara a Logisztikai Tanszéket bízta meg a feladat szervezésével, a partneri kapcsolat kiépítésével. Itt hangsúlyozandó, hogy a tárca vezetése néhány megkötéssel szabad kezet adott az együttműködési program kialakításában.

Az engedélyezett adatszolgáltatás abban állt, hogy az információk átadása során a következők figyelembe vétele szükséges:

– Kommunikációs hálózatra vonatkozó adatok:

- a repülőterekkel a vasúti, közúti hálózattal, vízi utakkal, az azokon lévő műszaki építményekkel, és mindazokkal kapcsolódó adatok, amelyek a 1:100.000 méretarányú térképről leolvashatók, a valóságos helyzetnek megfelelően kerüljenek továbbításra, és
- a híradó rendszerrel kapcsolatos kért információk fiktív adatokkal kerüljenek biztosításra.

– Az ipari termeléssel, szolgáltatásokkal kapcsolatos adatok (elhelyezés, megközelítés, kapacitás) fiktív adatokkal kerüljenek biztosításra.

– A katonai szervezetek Magyarországra történő beléptetésére, vám- és adószabályozásra, a polgári és katonai irányítási rendszerekre vonatkozó adatok fiktív módon kerüljenek átadásra.

– A gyakorlás során alapvetően az Országos Statisztikai Hivatal által évente (angol nyelven is) kiadott „Statisztikai Évkönyv” kerüljön felhasználásra.

A helyzetben beállt gyökeres változások - aminek legjelentősebbje természetesen NATO tagságunk volt - saját és brit fél által konszenzussal létrehozott új elemek megjelenését hozta a gyakorlatra kialakított feltételezett helyzet beállításában.

Magától értetődő volt például, hogy a Befogadó Nemzeti Támogatás feladatait valós hadszíntéri adatokkal szerveztük, mint ezt a NATO tagországok számára az MC 334/2-es dokumentum a Befogadó Nemzeti Támogatás NATO alap és irányelvei – evidenssé teszi. Ugyanígy a SOFA¹ ratifikálása több szervezési kérdést automatikusan oldott meg. Ezt követően a gyakorlat vezetése - és rögtön

---

¹ Status of Forces Agreement – Egyezmény a Fegyveres Erők Jogállására

hozzáteszem a gyakorlaton résztvevő valamennyi tanár - számára központi didaktikai kérdéssé vált a befogadó ország és támogató rendszer egyenértékű értékelése a küldő nemzet támogató rendszerével. Ebben megerősítést jelentett, amikor olasz hallgatók színesítették a nemzetközi gyakorlatot és Trieszt kikötőben fogadták a feltételezés szerint oda érkező brit erőket. A fogadást szervező olasz őrnagy olyan határozottan utasította vissza a hasonló rendfokozatú brit csoportvezető hiányos információját az érkező erők technikai eszközeinek mennyiségéről és minőségéről, hogy annak még a gyakorlatvezetés előtt is visszhangja lett.

Ez és hasonló epizódok bátorították az együttműködést fenntartó és építő Dr. Réger Béla alezredest, hogy többnemzeti dandárt szervezzen magyar, cseh és más nemzetek (a részvételtől függő) erőiből, amely NATO (itt brit) alárendeltségbe kerülve ugyanazt gyakorolta, mint a brit hadosztály többi dandára. Ez tette lehetővé, hogy a mi hallgatóink természetes közegben ismerkedhettek meg a többnemzeti törzsek munkájával az együttműködés törzskari és nyelvi nehézségeivel, valamint olyan új eljárásokkal és szervezeti rendszerekkel, mint a fogadás, állomásoztatás, összekovácsolás és harci csoportokba rendezés utáni felvonulás együttes feladatrendszerként való értelmezése (RSOM(I) vagy a Többnemzeti Összhaderőnemi Logisztikai Központ (MJLC) feladatai, illetve az Előretolt Logisztikai Helyszín (FLS) funkció. Ezen új elemek mellett változatlan maradt a Befogadó Nemzeti Támogatás szerepkör, ami egyre inkább a tenger felőli megközelítést preferálta - lévén a britek tengeri hatalom - , másrészt pedig az eddigi szárazföldi logisztikai iskola összhaderőnemivé szerveződött, így a haditengerészet logisztikájának is bővebb gyakorlási lehetőségre volt szüksége.

Eleinte partnereink beérték azzal, hogy Koper és Trieszt kikötőkben kirakva jussanak el az egyesülés és összekovácsolás bázisát jelentő Központi Gyakorlótérre, de az utóbbi néhány gyakorlaton már igényelték, hogy az Atlanti-óceán közepén sziget legyen a Szlovénia és Magyarország területét magában foglaló műveleti térség. Meglehet, hogy éppen ez okozta számukra a talán képzavarnak tekinthető feladatértelmezést, ami igen sok gondot okozott a 2010-es év első képzési programján. Erről bővebben:

Az a beállított helyzet, ami az Atlanti-óceán szigetként, valamikori brit gyarmatként írta le a műveleti térséget a brit hallgatókból az elmúlt 2009-es év gyakorlásain azt a gondolkodást váltotta ki, hogy erőikkel erőszakos partraszállást kell végrehajtaniuk, logisztikai szükségleteiket pedig meg kell szerezniük, illetve ki kell követelniük a „hadszíntéren”.

Sokkal életszerűbben kezelték a feladatot a magyar és cseh hallgatók, akik a NATO BNT alap és irányelveinek szellemében és a PfP SOFA betűje szerint engedtek teret a brit munkacsoportok (1-3 syndikét) igényeinek. Ugyanakkor jogos értetlenséggel fordultak a brit munkacsoportoknál lévő összekötő tisztek a gyakorlatvezetéshez és az őket kiküldő BNT tervező törzs vezetőjéhez annak értelmezésében, hogy a küldő nemzet (britek) a BNT tervezésének és előkészítésének melyik fázisában vannak, a pontos tartalommal nevesíthető öt fázis közül.

A 2010-es év több új szervezési sajátosságot is hozott a MAGLITE végrehajtási lehetőségeiben.

Ez elsősorban annak tudható be, hogy nem volt lehetőség olyan tancsoport szervezésére, amelynek tanrendjébe ezen gyakorlás illeszthető lett volna. Ezért döntött úgy a tanszék és az intézet vezetése, hogy tanári törzsgyakorlás keretében tesz eleget a BNT nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségnek. A csoportba a tanszék tanári állományán kívül a HM tárca témával foglalkozó legelismertebb szakértőit kértük fel. Így az egészségügyi kérdéseket Dr. Svéd László orvos altábornagy, a NATO és a hadászati problémákat Kocsis Lajos ezredes, a Honvédelmi Minisztérium Védelmi Hivatal témával foglalkozó szakértője, az általános befogadó nemzetet érintő kérdéseket Dr. Jároscsák Miklós és Dr. Jávor Endre ezredesek, a témában PhD tudományos fokozatot szerzett szakértők segítségével dolgozta fel a BNT Tárcaközi Bizottság szerepében dolgozó munkacsoport. A brit munkacsoportokkal (1-4 syndikét) az MSC szak önként jelentkező hallgatói (szabadságuk terhére tisztek és polgáriak vegyesen) összekötő tisztek szerepében biztosították a folyamatos együttműködést.

A gyakorlás első szembetűnő ellentmondása akkor vált világossá, amikor a munkacsoport összevetette a beállított helyzetet a feladattal és kiderült, hogy a brit fél úgy értelmezi a küldő ország finansziális kötelezettségét, hogy az élelmiszeren kívül minden költség a befogadó országot terheli. Ennek tisztázására a gyakorlat megkezdése előtt felhívtuk a brit gyakorlatvezetés figyelmét, hogy a hallgatóik számára még a tervező munka megkezdése előtt világossá kéne tenni a következőket:

1. Mivel Slovary PfP tag, ezért a PfP SOFA-t kell figyelembe venni.
2. Tekintetbe kell venni Slovary érdekeit. Jelenleg békeidőszak van és turista szezon, ennek megfelelően a felvonuló erőknek nem szabad aránytalanul megzavarni az ország rendjét és nyugalma. Az erőknek el kell kerülnie azokat a területeket, amelyeket a kormány (SLO) megjelöl.
3. A NATO BNT szerint Slovary hadsereg ingyenes szolgáltatást nyújt, de az egyéb szolgáltatásokért fizetni kell.

A magyar munkacsoport összetétele lehetőséget biztosított arra is, hogy az új 55/2010. (III.11.) Kormányrendeletet értelmezzük a kialakult helyzetre. Tapasztalnunk kellett, hogy szemben a megelőző 176/2003 Kormányrendelettel a jelenlegi csak NATO és a Szövetség viszonyaira rendezi a BNT problémákat „1. § (2) E rendelet szabályait kell alkalmazni a NATO-vezetésű erők Magyar Köztársaság területén való elhelyezését, átvonulását, illetve alkalmazását biztosító befogadó nemzeti támogatás tervezésére és végrehajtására az Országgyűlés vagy a Kormány által jóváhagyott NATO-műveletek során. 2.§ E rendelet alkalmazásában: 1 befogadó állam: a Magyar Köztársaság, amely befogadja a NATO-vezetésű művelet során a NATO, illetve a küldő állam fegyveres erőit, szervezeteit, részükre polgári és katonai támogatást biztosít, lehetővé teszi a területén való áthaladásukat vagy működésüket.” - idézet a határozatból.

A gyakorlat során előzetes félelmeink igazolódni látszottak.

Az összekötő tisztjeinket a britek partnerként fogadták, de a törzsek alig jutottak túl a hadszíntéri kapacitások és lehetőségek tisztázásán, amit még szemrevételezéssel sem próbáltak pontosítani.

Az 1. számú mellékletben látható, hogy az eddigi gyakorlatnak megfelelően a kérdések zöme a közlekedési lehetőségek technikai és szervezési lehetőségeire vonatkozik. A kérdések közel felét az összekötő tisztek a helyszínen megválaszták, amit a BNT szervező csoportvezető jóváhagyott. Látható, hogy az eddigi gyakorlatnak megfelelően a kérdések zöme a közlekedési lehetőségek technikai és szervezési lehetőségeire vonatkozik.

Látható, hogy két brit munkacsoport egyáltalán nem tett fel kérdést, illetve nem támasztott igényt a BNT konkrét megszervezésére, illetve a technikai megállapodás kialakítására vonatkozóan. A kapacitási adatokra feltett kérdések igazolják, hogy a gyakorlás brit szakaszában elmaradt a hadszíntéri lehetőségek elméleti feldolgozása, a kapacitási jegyzék értelmezése.

Értékelve a gyakorlást, szembetűnő az a visszalépés az eddigi MAGLITE programokhoz képest, amit a BNT igénybevételenek megtervezése és a szemrevételezés terén produkált brit partnerünk. Ezért döntött úgy a gyakorlat vezetése, hogy az év következő - teljes hallgatói osztállyal folyó gyakorlás angliai - szakaszán igyekszik oda eljuttatni a küldő nemzetet, ahová az első gyakorláson csak a gyakorlat végére jutottak. Így saját hallgatóink ismét méltó és valósághoz közeli helyzetben gyakorolhatnak nemzetközi törzsben. Ugyanakkor nem zárkozhatunk el a jövőben sem attól, hogy a britek a NATO előtt álló új logisztikai kihívásokat gyakorolják, és ezzel lehetőséget teremtsenek számunkra is a missziók különböző logisztikai feladatainak elméleti feldolgozására és törzskari gyakorlására.

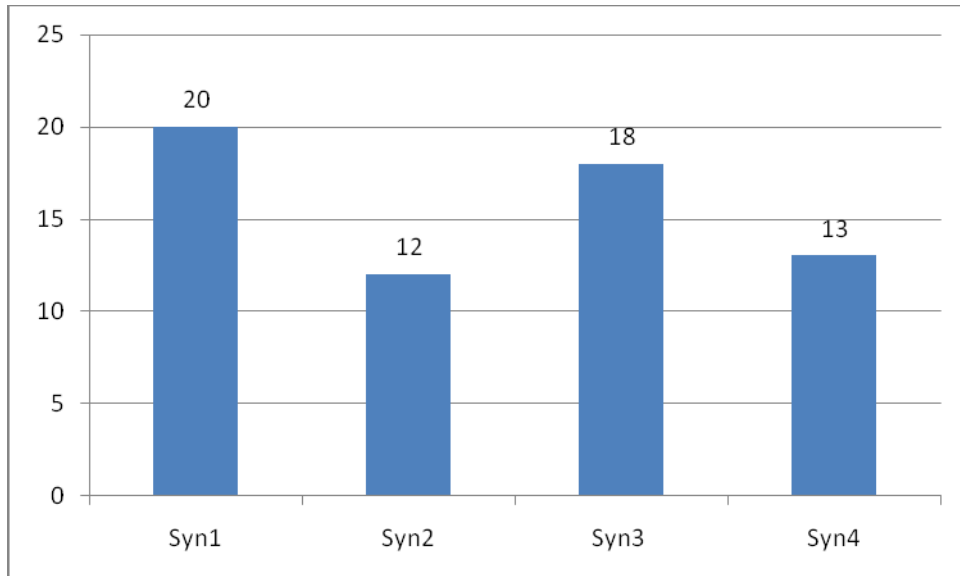
Felhasznált irodalom:

AJP-4 Szövetséges Összhaderőnemi Logisztikai Doktrína

MC 334/2 A Befogadó Nemzeti Támogatás (BNT) NATO alapelvei és módszerei

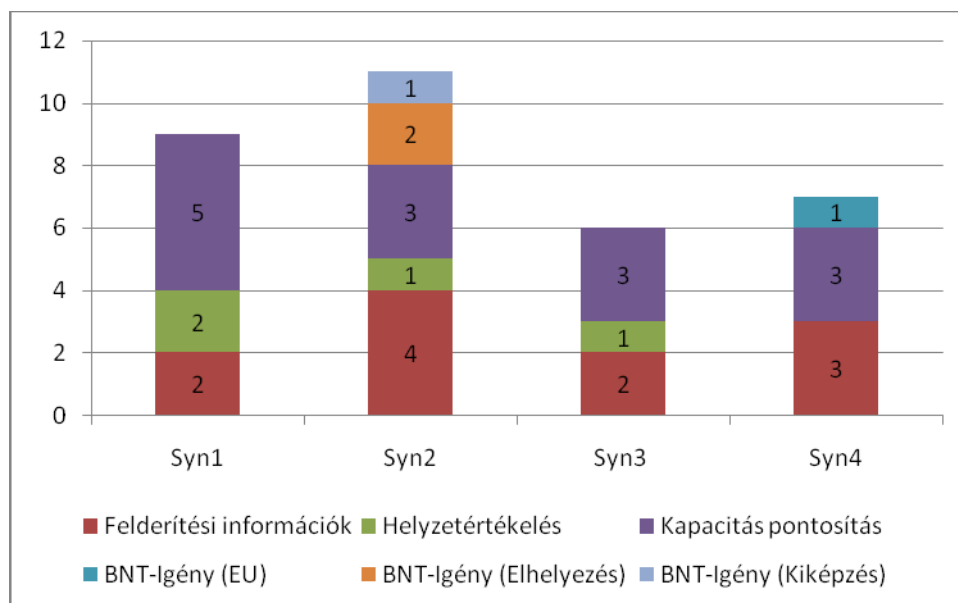
Befogadó Nemzeti Támogatás Tervezés módszertani útmutató Ny. szám:
1034/100/2005 HM VK

55/2010 Kormányrendelet

Feltett kérdések és megoszlásuk syndikétenként

Q-type	Syn1	Syn2	Syn3	Syn4	Összes
Anyagellátás	1	3	2		6
Civil logisztika				1	1
Egészségügy			3	2	5
Elhelyezés				2	2
Infrastruktúra	1	2	1		4
Kiképzés			1		1
Közlekedés	13	6	9	4	32
Őrzés	1			1	2
Vám	1				1
Politika	3	1	1	2	7
Jog			1	1	2
Összes:	20	12	18	13	63

Hadműveleti napló – összesítés a BNT szervező tárcaközi bizottság által kezelt problémákról syndikétenként

Q-kategória	Syn1	Syn2	Syn3	Syn4	Összes
Felderítési információk	2	4	2	3	11
Helyzetértékelés	2	1	1		4
Kapacitás pontosítás	5	3	3	3	14
BNT-Igény (EU)				1	1
BNT-Igény (Elhelyezés)		2			2
BNT-Igény (Kiképzés)		1			1
Összes:	9	11	6	7	33